

CASNIC10th 2022

The 10th CAS National and International Conference

Saturday 5th November 2022
at College of Asian Scholars, Khon Kaen, Thailand

รวมบทความ

Proceedings

ISBN 978-616-93189-7-2

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

การประชุมวิชาการและแสดงผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติ ครั้งที่ 10

Proceedings

KEYNOTE SPEAKER

“Ready for Anything: Change for Common Good”

CASNIC 10th 2022
 Saturday 5th November 2022 at College of Asian Scholars, Khon Kaen, Thailand

Ready Change
 for Anything for Common Good

โดย ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์
 อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ, อดีตรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

Prof. Dr. Krasae Chanawongse
 Former Minister Attached to the Prime Minister's Office
 Former Minister of Foreign Affairs
 Former Minister of University Affairs

Facebook LIVE
วันเสาร์ที่ 5 พฤศจิกายน 2565
 ณ ทรินิตี้ แอนด์ รีสอร์ท ขอนแก่น

ถ่ายทอดสดผ่านทาง
 Facebook : casonlin

ติดต่อสอบถาม (Contact) : สำนักบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จ.ขอนแก่น 40000
 โทร : 043-246-536-8 ต่อ 625 (โทรศัพท์) / 043-246-539 (โทรสาร) / 043-246-539 E-mail : grad@cas.ac.th Website : www.grad.cas.ac.th

ศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์

นายแพทย์ กระแส ชนะวงศ์ หรือ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ดร.กระแส ชนะวงศ์ เกิดเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2477 ที่อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น จบมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา กรุงเทพฯ จากนั้นเข้าศึกษาหลักสูตรเตรียมแพทย์จากคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาสำเร็จแพทยศาสตรบัณฑิต จากคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยมหิดล) ในปี พ.ศ. 2503

ในปี พ.ศ. 2510 สำเร็จปริญญาโท ด้านบริหารงานสาธารณสุข Diploma Tropical Public Health (D.T.P.H.) จากมหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ ต่อมาสำเร็จปริญญาเอก ด้านบริหารงานทางด้านประชากรศาสตร์ Doctor of Public Health (Dr. P.H.) จากมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ประเทศสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2526

นอกจากนี้ นายแพทย์กระแสได้รับมอบ ปริญญาคุณวุฒิปันจิติกิตติมศักดิ์ สาขามนุษยศาสตร์ (Ph.D) จากมหาวิทยาลัยบาเกียว ประเทศฟิลิปปินส์ ในปี พ.ศ. 2528 และปริญญาครุศาสตรคุณวุฒิปันจิติกิตติมศักดิ์ สาขาบริหารการศึกษา จากสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ในปี พ.ศ. 2545

อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย
 อดีตหัวหน้าพรรคพลังใหม่

อดีตรองหัวหน้าพรรคพลังธรรม

อดีตรองหัวหน้าพรรคความหวังใหม่

และเป็นอดีตสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2516

- ปัจจุบัน**
- นายกสภามหาวิทยาลัยนเรศวร และสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
  - อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกริก
  - ผู้ก่อตั้งวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผลงานดีเด่น ท่านเป็นผู้มีคุณูปการทางการศึกษา ทางการแพทย์ สาธารณสุข และด้านภาวะผู้นำ ที่ทรงคุณค่าในระดับชาติ และระดับนานาชาติ

PANEL DISCUSSION

“Ready for Anything: Change for Common Good”

CASNIC 10th 2022
Saturday 5th November 2022 at College of Asian Scholars, Khon Kaen, Thailand

Ready Change
for Anything for Common Good

PANEL DISCUSSION
เวลา 9.30-11.00 น.
ณ ทรินิตี้ แอนด์ ธีโอร่า ซอนแก่น

ถ่ายทอดผ่านทาง
Facebook : casonlin

ติดต่อสอบถาม (Contact) : สำนักบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย จ.ขอนแก่น 40000
Ins : 043-246-536-8 โทร 625 line@uri : 0914882704 / 0943694258 lineins : 043-246-539 E-mail : grad@cas.ac.th Website : www.grad.cas.ac.th

Panel Discussion

Associate Professor Dr. Jade Donovanik

Independent Director and Audit Committee Nomination Committee, Risk Management Committee, Sahamitr Pressure Container Plc. and Chairman of Bachelor of Laws Program, College of Asian Scholars

Dr. Sompote Valyasevi

Chief Executive Officer, Risk Management Committee, Nomination and Remuneration Committee and Chairman of Master of Business Administration (Business Administration)

Dr. Rebecca dela Cruz-Miranda

CPA, DBA Vice President for Academic Affairs, Emilio Aguinaldo College – Cavite, Philippines

Moderator

Assistant Professor Dr. Thidaratana Lertwittayakul

Vice Dean for Academic, Faculty of Nursing, College of Asian Scholars

สารบัญ

	หน้า
สารจากผู้รับใบอนุญาต (Message from the Founder)	I
สารจากผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น (Message from The Governor of Khon Kaen Province)	II
สารจากอธิการบดี (Message from the President)	III
สารจากผู้แทนเจ้าภาพร่วม (Message from the Co-Host)	IV
สารจากประธานฝ่ายจัดงาน (Chairman of the 10 th CASNIC 2022 Conference)	V
องค์ปาฐกถาเกียรติยศ (Keynote Speaker)	VI
PANEL DISCUSSION	VII
สารบัญ	VIII
กำหนดการ	X
โครงการ	XII
รายชื่อผู้นำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ (National Conference)	
- กลุ่มบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ (Business Administration and Economics)	XX
- กลุ่มการศึกษา (Education)	XXVIII
- กลุ่มวิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ (Engineering and Science and Information Technology)	XXX
- กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ (Health Science)	XXXI
- กลุ่มมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (Humanities Social Science and Public Administration)	XXXII
- กลุ่มนิติศาสตร์รัฐศาสตร์กฎหมายและทรัพย์สินทางปัญญาและความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ (Jurisprudence, Political Science, Law, Intellectual Property and International Relations)	XXXIII
รายชื่อผู้นำเสนอผลงานวิจัยระดับนานาชาติ (International Conference)	XXXVI

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	1851
ภาคผนวก ก	1852
คำสั่งวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ที่ วบอ.071/2565	
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ	
และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 10	
ภาคผนวก ข	1868
คำสั่งวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ที่ วบอ.086/2565	
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและดำเนินงาน ประจำห้องนำเสนอ	
แบบบรรยาย	
ภาคผนวก ค	1872
ประกาศสำนักบัณฑิตศึกษา ที่ บศ.004/2565	
เรื่อง รายชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินผลงานระดับนานาชาติ	
ประกาศสำนักบัณฑิตศึกษา ที่ บศ.005/2565	
เรื่อง รายชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินผลงานระดับชาติ	
ภาคผนวก ง	1879
ประกาศสำนักบัณฑิตศึกษา ที่ บศ.006/2565	
เรื่อง รายชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาประเมินผลการนำเสนอแบบบรรยาย	
(Oral Presentation)	
ภาคผนวก จ	1885
ประกาศสำนักบัณฑิตศึกษา ที่ บศ.007/2565	
เรื่อง รายชื่อผู้รับรางวัลผลงานวิจัยดีเด่น (Outstanding Awards)	

กำหนดการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติ ครั้งที่ 10 วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

The 10th CAS National and International Conference:

“Ready for Anything: Change for Common Good” (CASNIC 2022)

วันเสาร์ที่ 5 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2565

ณ ห้องประชุม Grand Ballroom, Green Hotel & Resort Khonkaen

เวลา	รายละเอียด
08.00-08.30 น.	ลงทะเบียน
08.30-08.40 น.	ชมวีดิทัศน์แนะนำวิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย / Teaser CASNIC 2022
08.40-09.00 น.	ประธานในพิธี กล่าวเปิดงาน
09.00-09.30 น.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษม ชนะวงค์ อธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย กล่าวแสดงความยินดี กับผู้ได้รับรางวัลผลงานดีเด่น (Outstanding Awards)
09.30-11.00 น.	<p>Panel Discussion เรื่อง “Ready for Anything: Change for Common Good”</p> <ul style="list-style-type: none"> - รองศาสตราจารย์ ดร.เจษฎ์ โทณะวณิก กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ/กรรมการสรรหา/กรรมการบริหารความเสี่ยง บริษัท สหมิตรถังแก๊ส จำกัด (มหาชน) Sahamitr Pressure Container Plc. / ประธานคณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย - ดร.สมโภชน์ วัลยะเสวี ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท สตาร์เฟล็กซ์ จำกัด (มหาชน) หรือ SFLEX/ประธานคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย - DR. Rebecca dela Cruz-Miranda, CPA, DBA Vice President for Academic Affairs, Emilio Aguinaldo College – Cavite, Philippines <p>ผู้ดำเนินรายการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ เลิศวิทยากุล รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย
11.00-12.00 น.	ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “Ready for Anything: Change for Common Good” โดย ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ กระจ่าง ชนะวงค์ ผู้ก่อตั้งวิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-16.00 น.	การนำเสนอผลงานวิจัย แบบบรรยาย (Oral Presentation) ระดับชาติและระดับนานาชาติ - แบบ Online (ระบบ google meet) - แบบ On-site (ณ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย) แยกตามห้องนำเสนอ

หมายเหตุ : การนำเสนอแบบบรรยาย (Oral Presentation) รูปแบบ Online และ On-site นำเสนอ ใช้เวลา 10 นาที และตอบคำถามของผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้เวลา 5 นาที

ITINERARY

The 10 CAS National and International Conference (CASNIC 2022)
Topic “Ready for Anything: Change for Common Good”
5 November 2022, 08.00 - 16.00
at College of Asian Scholars, Khon Kaen, Thailand

Time	Agenda
08.00-08.30 am	Registration
08.30-08.40 am	Introduction to College of Asian Scholars
08.40-09.00 am	Welcome speech
09.00-09.30 am	Asst. Prof. Dr. Krasom Chanawongse President of College Asian Scholars, gives the opening speech
	Opening ceremony - Asst. Prof. Dr. Krasom Chanawongse , President of College Asian Scholars, reporter - Outstanding Awards and Co-host Institute Certificate ceremony
09.30-11.00 am	Panel Discussion Topic “ Ready for Anything: Change for Common Good ” - Assoc. Prof. Dr. Jade Donovanik Independent Director and Audit Committee Nomination Committee, Risk Management Committee, Sahamitr Pressure Container Plc. and Chairman of Bachelor of Laws Program, College of Asian Scholars - Dr. Sompote Valyasevi Chief Executive Officer, Risk Management Committee, Nomination and Remuneration Committee and Chairman of Master of Business Administration (Business Administration) - Dr. Rebecca dela Cruz-Miranda CPA, DBA Vice President for Academic Affairs, Emilio Aguinaldo College – Cavite, Philippines Moderator - Asst. Prof. Dr.Thidaratana Lertwittayakul Vice Dean for Academic, Faculty of Nursing, College of Asian Scholars
11.00-12.00 am	Topic : “ Ready for Anything: Change for Common Good ” Keynote Speaker : Prof. Dr. Krasae Chanawongse , Founder of College of Asian Scholars
12.00 am-1.00 pm	Lunch break
1.00 - 4.00 pm	Oral Research Presentation - Online (Google Meet) - On-site (College of Asian Scholars)

Note: Oral Presentation, Online and On-site
15 minutes will be given for each presentation 10 minutes for powerpoint presentation and 5 minutes for the question and answer.

ชื่อโครงการ	การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติ ครั้งที่ 10 วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย The 10 th CAS National and International Conference: “Ready for Anything: Change for Common Good” (CASNIC 2022)
ลักษณะโครงการ	เป็นการจัดประชุมและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สำนักบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย Office of Graduate Studies and Education and Liberal Art College of Asian Scholars Khon Kaen
ระยะเวลาดำเนินการ	วันเสาร์ที่ 5 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2565 Saturday 5 th November 2022

1. หลักการและเหตุผล

ในยุคดิจิทัล สังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน การจัดการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาสำหรับทุกคน (Higher education for all) จำเป็นต้องพร้อมต่อการปรับตนเองตามแนวทาง UNESCO IESALC (International Institute for Higher Education in Latin America and the Caribbean): Public goods, common goods and global common goods เป็นคุณลักษณะสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เพื่อสาธารณะเพื่อประชาชนและเพื่อพลเมืองโลก สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของ UNESCO IESALC ซึ่งเป็นสถาบันที่ได้รับการยอมรับระดับนานาชาติเพื่อสนับสนุนการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เป็นสิทธิมนุษยชนระดับสาธารณะและเป็นสากล ด้วยการรักษาไว้ซึ่งระบบคุณค่าของสหประชาชาติ จากการประชุมด้านการอุดมศึกษาระดับโลกขององค์การยูเนสโก ครั้งที่ 1 (1998) และ ครั้งที่ 2 (2009) (WHEC) การอุดมศึกษาได้รับการพิจารณาว่าเป็นสมบัติของสาธารณะ และในปี 2015 ได้มีรายงานเกี่ยวกับด้านการศึกษาที่คิดค้นใหม่ โดยการพิจารณาการศึกษาและความรู้ว่าเป็นสมบัติของสาธารณะทั่วโลกและเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน ต่อมาในปี 2021 มีรายงานถึงกรอบแนวความคิดที่พัฒนาขึ้นว่าการศึกษาควรถูกทำให้เข้มข้นกว่าเดิมเพื่อจะได้เป็นสมบัติของสาธารณะในความคิด จินตนาการทางสัญญาของสังคมของการศึกษา การศึกษาช่วยสร้างเป้าหมายร่วมกันของปัจเจกบุคคลและของชุมชนให้เจริญงอกงามไปด้วยกัน สัญญาทางสังคมฉบับใหม่ ไม่เพียงแต่ให้มีกองทุนสาธารณะทางด้านการศึกษา แต่ยังรวมไปถึงความมุ่งมั่นให้สาธารณชนได้วิพากษ์เกี่ยวกับการศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายไปด้วยกัน

โลกแห่งการศึกษาหลังวิกฤต COVID-19 จะต้องปรับบทบาทของภาครัฐและเอกชนที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทุนมนุษย์ให้เป็นคนที่มีความพร้อมในทุกสิ่ง (Ready for Anything) และสำหรับทิศทางการจัดการศึกษาในปี 2021 จากรายงาน The 2021 Futures of Education report ของ UNESCO ยังระบุว่า การพัฒนาการศึกษาจะต้องสร้างความเข้มแข็งเสมือนเป็น “A public endeavour and a common good. A new social contract for education must not only ensure public funding for education, but also include a society-wide commitment to include everyone in public discussions about education. This emphasis on participation is what strengthens education as a common good – a form of shared well-being that is chosen and achieved together.”

จะเห็นได้ว่าในปรากฏการณ์ปัจจุบันโลกหลังวิกฤต COVID-19 ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงต่อการจัดการการศึกษาไทย องค์กร และเป็นตัวขับเคลื่อนในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ใน ระบบการศึกษา ดังนั้นหากทุกองค์กรในระบบการศึกษาไทยระดมสรรพกำลังในการพัฒนาระบบกลไกการศึกษาให้เข้มแข็ง จะสามารถขับเคลื่อนการศึกษาท่ามกลางวิกฤตสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วยระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ทันต่อสถานการณ์และบริบทแวดล้อมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้นการบริหารจัดการระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องปรับตัวไปสู่ “การศึกษายกกำลังสอง” ที่จะเปลี่ยนจาก One-Size-Fits-All ไปสู่การตอบโจทย์การเรียนรู้และการพัฒนารายบุคคลมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารควรต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลใน “ระบบนิเวศ” การศึกษาของไทย (TE2S: Thailand Education Eco-System) เพื่อผลักดันให้ก้าวไปสู่การเป็นฐานการผลิตทุนมนุษย์ (Human Capital) ที่เป็นเลิศ (Office of the Basic Education Commission, 2020) ให้จงได้ นอกจากนั้นการเคลื่อนตัวเข้าสู่โลกอุตสาหกรรม 4.0 และภัยคุกคามจากวิกฤต Covid-19 ยังส่งผลกระทบต่อทุกวงการ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความรู้ทักษะในรูปแบบใหม่ เพื่อเข้าสู่โลกใหม่ ที่ต้องการแรงงานฐานสมรรถนะความรู้ความสามารถแบบใหม่ สถาบันอุดมศึกษาจึงควรเป็น ศูนย์กลาง Re-skill และ Up-skill ให้กับแรงงานประชากรและเยาวชนโดยการจัดการศึกษาแบบ “Life-long learning” ที่เป็นปรากฏการณ์ในยุคดิจิทัล แสดงให้เห็นว่าทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญมาก ทั้งการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ (adaptability) ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มี global mindset มองตัวเองเป็นพลเมืองโลก และมองผู้อื่นด้วยความเชื่อมโยงกันในระดับโลก ประชาชนคนไทยต้องมีความสามารถในการแก้ไขสถานการณ์เวลาเผชิญกับเหตุการณ์ไม่คาดฝัน (resilient) รวมถึงเรื่องความรอบรู้ (literacy) ใหม่ ๆ เช่น ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ทักษะด้านการเงิน (Financial Literacy) ทักษะการจัดการตัวเอง (Self-managing skills) ภาวะผู้นำ (Leadership) และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

จากหลักการเหตุผล และความสำคัญดังกล่าว จึงเป็นพันธกิจสำคัญยิ่งของสังคมไทย และสังคมโลก ที่จำเป็นต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงให้ได้ ในมุมมองของ ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแส ชนวงค์ และนักวิชาการที่สำคัญหลายท่านจึงได้ให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการศึกษา ในหัวข้อ **Ready for Anything: Change for Common Good** ควรเป็นไปในทิศทางใด ซึ่งเป็นกระบวนทัศน์ความคาดหวังในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้สามารถมีความพร้อมในทุกสิ่ง (Ready for Anything) คือเป็นความท้าทายอย่างยิ่งอันนำไปสู่

การสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงวิชาการต่อไป ในฐานะวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เป็นสถาบันอุดมศึกษา มีความตระหนักถึงการพัฒนาคณาภพการศึกษาเชิงรุก ส่งเสริมพัฒนาอย่างยั่งยืน และการสร้างเครือข่ายระดับนานาชาติ ที่ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาสนองความต้องการของสังคม ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาความรู้ (Knowledge) ทักษะ (skills) มุมมอง (perspectives) และค่านิยม (values) เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับอาเซียนและนานาชาติรวมถึงการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาระดับชาติและนานาชาติ สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติและการเมืองเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สำหรับในปีการศึกษา 2565 สำนักบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ได้จัดโครงการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติ ครั้งที่ 10 ในหัวข้อ “Ready for Anything: Change for Common Good” โดยมีจุดมุ่งหมายในการเป็นเวทีทางวิชาการที่นำเสนอแนวคิดใหม่ในรูปแบบพหุวิทยาการ (multidisciplinary) และเป็นเวทีให้นักวิจัยและนักวิชาการได้เสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่องในรอบ 10 ปี และเพื่อสนองนโยบายของวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ในการที่จะเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งคุณภาพ (Quality First) โดยมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การสร้างงานวิจัยและนวัตกรรมที่มีคุณภาพและมีคุณค่าต่อสังคมประเทศชาติและนานาชาติ ดังนั้น วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ร่วมกับเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในประเทศ 15 สถาบัน ต่างประเทศ 14 สถาบัน ทั้งภาครัฐและเอกชน รวม 29 สถาบัน จึงได้จัดให้มีการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10 ขึ้น ในหัวข้อ “Ready for Anything: Change for Common Good” ในวันเสาร์ที่ 5 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2565 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเปิดเวทีวิชาการในการเสนอผลงานวิจัย นวัตกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความร่วมมือทางวิชาการ นำไปสู่การประยุกต์ ใช้ผลงานวิจัยและนวัตกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและสังคมโลกต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อนำเสนอแนวคิดและมวลประสบการณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่อง “Ready for Anything: Change for Common Good” อย่างสร้างสรรค์และพัฒนา

2.2 เพื่อเป็นเวทีการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ของนิสิต นักศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการและนักวิจัย จากสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่สนใจของภาครัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ

2.3 เพื่อเปิดโอกาสให้นักวิจัยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในมิติที่หลากหลาย

2.4 เพื่อนำผลงานวิจัยและความรู้ที่ได้จากการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

2.5 เป็นการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายทางการศึกษาในศาสตร์พหุวิทยาการหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

3. การดำเนินงาน

3.1 กลุ่มเป้าหมายและผู้ร่วมโครงการ

3.1.1 ผู้เข้าร่วมประชุมและนำเสนอผลงาน

- 1) นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีผลงานทางวิชาการ
- 2) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หรือที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้วทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 3) คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่สนใจจากภาครัฐและเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 4) ผลงานวิทยานิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าอิสระ/เอกสารเชิงหลักการ ระดับอุดมศึกษา ของนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐ และเอกชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว หรืออยู่ระหว่างการดำเนินการ และต้องไม่เคยนำเสนอในการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยที่ใดมาก่อน

3.1.2 ผู้เข้าร่วมประชุมโดยไม่นำเสนอผลงาน

นักศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การศึกษา ค้นคว้าอิสระ อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร นักวิชาการ นักวิจัย และผู้สนใจทั่วไป

3.2 รูปแบบการจัดประชุมเป็นรูปแบบออนไลน์

- 3.2.1 การปาฐกถาพิเศษทางวิชาการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิระดับชาติและระดับนานาชาติ
- 3.2.2 การนำเสนอผลงานทางวิชาการในรูปแบบการนำเสนอแบบบรรยาย (Oral Presentation)
- 3.2.3 การจัดทำรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings)
- 3.2.4 การนำเสนอผลงานทางวิชาการในรูปแบบการนำเสนอแบบบรรยาย (oral Presentation) ด้วย Clip VDO หรือ PowerPoint โดยใช้เวลาในการนำเสนอเรื่องละ 10 นาที ชักถาม 5 นาที

3.3 วันและสถานที่จัดประชุม

วันที่ วันเสาร์ที่ 5 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2565

สถานที่ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

179/30 ถ.ประชาสโมสร อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทร : 043-246-536-8 ต่อ 625

โทรสาร 043-246-539

3.4 ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

3.5 สถาบันที่เป็นเจ้าภาพร่วม

การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติ ครั้งที่ 10 (CASNIC 2022)

ที่	ชื่อสถาบันเจ้าภาพร่วมในประเทศ	ที่	ชื่อสถาบันเจ้าภาพร่วมต่างประเทศ
1	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย	1	University of Baguio, Philippines
2	วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น	2	Nagasaki Wesleyan University, Japan
3	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	3	Savannakhet University, Laos
4	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	4	Shinhan University, Republic of Korea
5	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น	5	Emilio Aguinaldo College, Philippines
6	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน	6	Diocese of Baguio-Schools, Philippines
7	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	7	University of Fukui, Japan
8	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	8	San Pablo Seminary, School of Philosophy, Philippines
9	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม		
10	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี		
11	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม		
12	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด		
13	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
14	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม		
15	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์		
16	สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย		

3.6 ระยะเวลาการดำเนินการและกิจกรรม

ระยะเวลาการดำเนินการ	กิจกรรม
1 ส.ค. – 30 ก.ย. 2565	ลงทะเบียนปกติ
1 ส.ค. – 30 ก.ย. 2565	ส่งบทความฉบับสมบูรณ์
15 ตุลาคม 2565	วันสุดท้ายของการส่งบทความฉบับแก้ไขสมบูรณ์
20 ตุลาคม 2565	วันสุดท้ายของการส่ง Clip VDO นำเสนอ และส่งไฟล์ PowerPoint
5 พฤศจิกายน 2565	ประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติ

3.7 ลักษณะผลงานและการแบ่งกลุ่มของงานวิจัยที่นำเสนอ

3.7.1 ผลงานวิจัยของคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัยและผู้สนใจ

3.7.2 ผลงานวิทยานิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าอิสระ ระดับอุดมศึกษาของนิสิตและนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว หรืออยู่ระหว่างการดำเนินการ และต้องไม่เคยนำเสนอในการประชุมเสนอผลงานวิจัยที่ใดมาก่อน

3.7.3 ขอบข่ายของงานวิจัยและวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าอิสระให้อยู่ในกลุ่มต่อไปนี้

- 1) ด้านบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ (Business Administration and Economics)
- 2) ด้านการศึกษา (Education) เช่น การบริหารการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การวัดและ ประเมินผล นวัตกรรมทางการศึกษา
- 3) ด้านวิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ (Engineering, Science, and Information Technology)
- 4) ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ (Health Science) เช่น พยาบาลศาสตร์ แพทยศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ เภสัชศาสตร์ เทคนิคการแพทย์
- 5) ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ (Humanities and Social Sciences, Political and Administrative Science)
- 6) ด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ กฎหมาย และทรัพย์สินทางปัญญาและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Jurisprudence, Political Science, Law, Intellectual Property, and International Relations)

3.7.4 ผลงานทางวิชาการระดับปริญญาตรี

3.7.5 ผลงานทางวิชาการระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

3.8 ประเภทของการนำเสนอผลงาน

การนำเสนอผลงานทางวิชาการในรูปแบบการนำเสนอแบบบรรยาย (Oral Presentation) ด้วย Power Point โดยใช้เวลาการนำเสนอเรื่องละ 10 นาที ซักถาม 5 นาที

3.9 การเตรียมบทความ และบทความวิจัยเต็มเรื่อง

สามารถดูรายละเอียดได้ที่ <http://www.cas.ac.th>

3.10 ค่าลงทะเบียน

ผู้นำเสนอและผู้เข้าร่วมประชุม	ลงทะเบียนปกติ (Regular Registration) (1 ส.ค. – 30 ก.ย. 2565)
ระดับนานาชาติ (International)	4,000 บาท
ระดับชาติ (National)	3,000 บาท
ผู้เข้าร่วมงาน	1,000 บาท

3.11 วิธีชำระค่าลงทะเบียน

โอนเงินเข้าบัญชี ชื่อบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ธนาคารกรุงไทย สาขาศรีจันทร์
เลขที่บัญชี 437-0-57879-5

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 4.1 ผลงานการวิจัย วิทยานิพนธ์และการศึกษาอิสระของผู้นำเสนอผลงานได้รับการเผยแพร่
- 4.2 เกิดแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ที่ได้จากผลงานวิจัย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมต่อไป
- 4.3 เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในระหว่างผู้วิจัย
- 4.4 นักศึกษาที่เข้าร่วมประชุมเสนอผลงานได้รับการพัฒนาทักษะในการนำเสนอผลงานวิจัยต่อที่ประชุมสัมมนา
- 4.5 ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ ได้รับการสนับสนุนให้มีการพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบเอกสารวิชาการอันเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ

5. การพิจารณาผลงาน

- 5.1 พิจารณาการเลือกกลุ่มการนำเสนอผลงานและประเภทของการนำเสนอผลงาน
- 5.2 พิจารณาผลงานโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกและภายในสถาบัน ทั้งในและต่างประเทศ และประเมินบทความตามเกณฑ์และแบบฟอร์มที่กำหนดในลักษณะเป็น Double-blind peer review
- 5.3 พิจารณาคัดเลือกผลงานวิจัยที่จะนำเสนอในการประชุมและที่จะรวบรวมเป็น Proceedings
- 5.4 พิจารณามอบเงินรางวัล Outstanding Award ระดับชาติและระดับนานาชาติ

ผู้เสนอโครงการ.....

(อาจารย์กุสุมา ดำรงชัย)

รองผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตศึกษา

รักษาการผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตศึกษา

ผู้เสนอโครงการ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

ผู้เห็นชอบโครงการ.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย)

รองอธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพ

ผู้อนุมัติโครงการ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษม ชนระวงศ์)

อธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

สำนักบัณฑิตศึกษา

ผศ.ดร.กุหลาบ ปุริสาร (ผู้ตรวจสอบ)

อาจารย์กุสุมา ดำรงชัย (ผู้ประสานงาน)

นางสาวกัญญาลักษณ์ กว้างสวัสดิ์ (ผู้พิมพ์)

043-236536 ต่อ 625

ด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ กฎหมาย
และทรัพย์สินทางปัญญาและ
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
(Jurisprudence, Political Science,
Law, Intellectual Property, and
International Relations)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจของผู้นำท้องถิ่น

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ระดับการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจของผู้นำท้องถิ่น			
1. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3.96	0.56	มาก
2. ด้านการจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน	4.08	0.75	มาก
3. ด้านการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่	3.92	0.58	มาก
รวม	3.99	0.50	มาก
ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต			
1. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ	3.83	0.79	มาก
2. การจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา	3.90	0.78	มาก
3. สนับสนุนและส่งเสริมด้านการกีฬาแก่เยาวชน	4.02	0.74	มาก
4. ส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น	4.09	0.85	มาก
รวม	3.96	0.86	มาก
ด้านการจัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน			
1. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่างๆ	4.15	0.90	มาก
2. จัดให้มีการคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินของประชาชนในท้องถิ่น	4.02	0.98	มาก
3. มีการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.09	0.86	มาก
4. รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน เช่น ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ	4.06	0.85	มาก
รวม	4.08	0.75	มาก
ด้านการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่			
1. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่างๆต่อการบริหารงานท้องถิ่น	4.14	0.82	มาก
2. กำหนดทิศทางของการพัฒนาชุมชนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน	3.97	0.94	มาก

LI018

กระบวนการสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ ผ่านพื้นที่กลางสู่การแก้ปัญหาท้องถิ่น
กรณีศึกษา โรงเรียนชาวนาบ้านละหา ตำบลเว้ง อำเภอเว้ง จังหวัดนราธิวาส

The process of establishing a consultative democracy through the central area to solve
local problems. Case Study Ban Laha Farmers' School, Waeng Sub-district,
Waeng District, Narathiwat Province

อาพีรี รอมือลี1 มุอำหมัดอามีน อาแหว1 สุไลมาน มะสีละ1 อาหะมะ ดอเลาะ1และคมวิทย์ สุขเสณีย์2
1-4นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
2อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Corresponding Author : มุอำหมัดอามีน อาแหว, เบอร์โทรศัพท์ 0639348346

Email : 406222020@yru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง กระบวนการสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ ผ่านพื้นที่กลางสู่การแก้ปัญหา
ท้องถิ่นกรณีศึกษา โรงเรียนชาวนาบ้านละหา ตำบลเว้ง อำเภอเว้ง จังหวัดนราธิวาส โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษากระบวนการสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือในพื้นที่กลางกรณีศึกษาโรงเรียนชาวนาบ้านละหา
ตำบลเว้ง อำเภอเว้ง จังหวัดนราธิวาส ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 3กลุ่มคือ ประธาน
โรงเรียนชาวนาและสมาชิก จำนวน 2 คน ประธานกลุ่มเครือข่าย จำนวน 3 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน

ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือของโรงเรียนชาวนาบ้านละหา
แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะแรก เป็นการฟื้นฟูสร้าง โดย เริ่มต้นจากการพูดคุยปรึกษาหารือระหว่าง
แกนนำ และปราชญ์ชาวนา ในวงเล็กๆ เวลาประมาณ 2 ชม ในทุกครั้ง ระยะที่สอง การก่อรูปโรงเรียนชาวนา
เป็นแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มชาวนา และเครือข่าย ระยะที่สาม การสร้างพื้นที่กลางให้กับกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน
ชาวนา เพื่อเป็นพื้นที่ปรึกษาหารือ รับฟังความคิดเห็นของกลุ่มและเครือข่ายโรงเรียนชาวนา ในการแก้ไขปัญหา
และพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

คำสำคัญ : ประชาธิปไตย, การปรึกษาหารือ, โรงเรียนชาวนา

Abstract

The study on the process of consultative democracy through the central area to solve local problems in the case of Baan Laha Farmers' School, Waeng Sub-district, Waeng District, Narathiwat Province was conducted in accordance with the quality of the consultative democratic process in the Baan Laha Farmers' School, Waeng Sub-district, Waeng District, Narathiwat Province. From the study, it was found that the consultative democratic process of Ban La Maha Farmer's School had a consultative democratic process with three stages of development of Ban La Maha Farmer's School. Together as follows, Phase 1 is a restoration of the body by starting from talking or consulting in a small group of Issa prayer with wise men. Phase 2 was established as a farmer's school by visiting. Go to Uttaradit and come back to discuss and discuss with the villagers to establish a farmers' school. Phase 3 is a learning and consultation area. Baan Lahha farmers' school is a learning and tourism destination.

Keywords : participation, Housewives group, Talomaena

1. บทนำ

ประชาธิปไตยชุมชนเป็นกระบวนการที่ให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย มาใช้สิทธิร่วมกันในการบอกปัญหาความต้องการของตนเอง เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายสาธารณะและวางแผนการพัฒนาชุมชนในทุกด้านที่ตอบสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาของชุมชนที่มีความเป็นธรรม รวมทั้งคนร่วมกันปฏิบัติการตามแผนและติดตามตรวจสอบการทำงานร่วมกันระหว่างท้องที่ ท้องถิ่น และ ประชาธิปไตยชุมชนจึงมีความพยายามที่จะให้ประชาชนได้ใช้สิทธิของตนเองในการเสนอแนะ แสดงความคิดเห็น หรือจัดการชุมชนให้ตอบสนองต่อวิถีการดำเนินชีวิตได้ด้วยตัวเอง โดยใช้หลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ถือเป็นการเมืองของชุมชนที่สะท้อนถึงการสร้างหน่ออ่อนของการค้นหาผู้นำการกำหนดนโยบายสาธารณะ รวมถึงการตรวจสอบการบริหารกิจการสาธารณะซึ่งกันและกัน (สน รูปสูง , 2553 ชัยวัฒน์ โยธี 2560)

ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือนอกจากจะสามารถ แก้ไขข้อจำกัดของประชาธิปไตยแบบตัวแทนในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ขาดหายไป การดำเนินการจะสามารถสร้างความชอบธรรม เป็นการสร้างกระบวนการที่ยุติธรรม ส่งเสริมให้ เกิดผลลัพธ์ที่มีความชอบธรรม เพราะทุกคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามาหารือกันด้วยความเท่าเทียมกัน เกิดการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล การตัดสินใจ เป็นผลมาจากกระบวนการ ปรึกษาหารือสาธารณะจะต้องอาศัยเหตุผลในการหารือกัน แม้จะไม่สามารถสร้างข้อยุติที่

สมานฉันท์ แต่ว่ายุติธรรม เพราะเป็นผลของการสร้างความร่วมมือกัน และท้ายที่สุดเป็นการตัดสินใจที่รอบคอบและรอบด้าน หลังจากกระบวนการปรึกษาหารือสาธารณะที่เปิดเผยและยุติธรรม

ในระดับท้องถิ่นมีการค้นหาวิถีทางหรือแนวทางของประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับชุมชนของตนมาใช้ในการแก้ไขปัญหาภายในชุมชนเช่นกัน พื้นที่ชุมชนหนึ่งที่มีความสนใจ คือ พื้นที่โรงเรียนชานาบ้านละหา อำเภอเวียง จังหวัดนราธิวาส เพื่อนำวิถีทางของประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือมาจัดการแก้ปัญหาภายในพื้นที่ โดยพื้นที่โรงเรียนชานา เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ที่มาของพื้นที่โรงเรียนชานาได้มีแนวความคิดต้องการที่จะพื้นนาร้างอีกครั้ง ในบรรดาเยาวชนทั้งหมด มีแกนนำเยาวชนหนึ่งคนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ชื่อ นายมุฮัมมัด บิง ซึ่งเป็นนักศึกษาที่เรียนจบสายเกษตร มีความมุ่งมั่นและได้มีพยายามเริ่มต้นจากการรวมกลุ่มเพื่อนเยาวชนให้ลุกขึ้นมาปลูกข้าวกันอีกครั้งเมื่อมีสมาชิกที่มีความฝันเหมือนกันเป็นกลุ่มเยาวชนในรุ่นเดียวกัน แต่ยังขาดประสบการณ์การทำนา จึงหาทางออกด้วยการเข้าไปปรึกษาและเรียนรู้ขั้นตอนการทำนาจากนักปราชญ์ชาวบ้านผู้ที่มากประสบการณ์ในการทำนา ได้พูดคุยถึงสภาพปัญหา ราคาข้าวที่สูงขึ้นและราคาขายที่ตกต่ำ ในขณะที่พูดคุยทำให้เกิดบรรยากาศตื่นตัวทั้งปราชญ์และเยาวชน ได้ไปเชิญชวนชาวบ้าน และผู้อาวุโส ที่มีประสบการณ์การทำนาในหมู่บ้านโดยพื้นฐานเยาวชนของหมู่บ้านละหา สามารถรวมกลุ่มกันไม่ยาก เนื่องจากเยาวชนส่วนใหญ่มีจิตอาสาช่วยเหลือกันอย่างเต็มที่ เพื่อนที่เติบโตมาด้วยกัน เป็นเพื่อนที่อยู่ด้วยกันมาตลอด เกิดการรวมกลุ่ม และได้นัดประชุมอย่างไม่เป็นทางการบ่อยครั้ง เช่น ได้คุยที่ลานหน้าบ้าน ณ กระท่อมแห่งหนึ่งในหมู่บ้าน พูดคุยสนทนาในวงเล็ก ๆ อย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่การจับมือลงปฏิบัติการทำนาร่วมกัน (คมวิทย์ สุขเสณีย์, 2564)

ด้วยเหตุผลในข้างต้น ผู้วิจัยสนใจศึกษากระบวนการสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ กรณีศึกษา โรงเรียนชานาบ้านละหา จังหวัดนราธิวาส ที่มีการนำแนวทางของประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ ในการแก้ปัญหาพัฒนาการด้วยกัน อยู่รวมกันอย่างเป็นรูปธรรม

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษากระบวนการสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือผ่านพื้นที่กลาง กรณีศึกษา โรงเรียนชานาบ้านละหา จังหวัดนราธิวาส

3. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ เป็นรูปแบบหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย โดยมีนัยหมายถึงกระบวนการทางประชาธิปไตยที่มีความเชื่อมั่นในพลังอำนาจจากการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองมากยิ่งขึ้น โดยการปรึกษาหารือ ร่วมถกแถลงอภิปรายข้อปัญหา อย่างเป็นระบบ เพื่อโน้มน้าวพลเมืองคนอื่น และกลุ่มคนที่มีผลประโยชน์และความเห็นแตกต่างกันด้วยข้อมูลและเหตุผล อันจะนำไปสู่การแสวงหาทางออกที่เห็นพ้องต้องกัน หรือ ฉันทามติ ในการแก้ไขปัญหาสาธารณะ ตลอดจนการตัดสินใจทางการเมือง (ปรีชา อุตระกุล และคณะ, 2552)

แนวคิดประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ

ความสำคัญของการนำแนวทางประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ นอกจากจะสามารถแก้ไขข้อจำกัดของประชาธิปไตยแบบตัวแทน ในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ขาดหายไป การดำเนินการจะสามารถสร้างความชอบธรรม เป็นการสร้างกระบวนการที่ยุติธรรม ส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ที่มีความชอบธรรม เพราะทุกคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามาหารือกันด้วยความเท่าเทียมกัน เกิดการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล การตัดสินใจเป็นผลมาจากกระบวนการ ปรึกษาหารือสาธารณะจะต้องอาศัยเหตุผลในการหารือกัน แม้จะไม่สามารถสร้างข้อยุติที่สมานฉันท์ แต่ว่ายุติธรรม เพราะเป็นผลของการสร้างความร่วมมือกัน และท้ายที่สุดเป็นการตัดสินใจที่รอบคอบและรอบด้าน หลังจากกระบวนการปรึกษาหารือสาธารณะที่เปิดเผยและยุติธรรมแล้ว มิได้รับจะเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการใช้วิจารณญาณ และคนเป็นข้อตกลงจะส่งผลให้การดำเนินการ เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย (ปรีชา อุยตระกูล และคณะ, 2552)

แนวคิดการพัฒนา

(สนธยา พลศรี, 2547 : 5-6) ได้อธิบายลักษณะสำคัญของการพัฒนา ไว้ดังนี้

1. เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เช่น ด้านคุณภาพ ปริมาณและสิ่งแวดล้อมของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ให้ดีขึ้นหรือให้มีความเหมาะสม อันเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน ไม่ใช่เปลี่ยนแปลงในด้าน ในด้านหนึ่งเพียงด้านเดียวเท่านั้น หรืออาจจะเรียกได้ว่าต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ ซึ่งเป็นลักษณะตามความหมายทางด้านพัฒนาบริหารศาสตร์
2. มีลักษณะเป็นกระบวนการ คือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอนและอย่างต่อเนื่องกัน โดยแต่ละขั้นตอนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นลำดับ ไม่สามารถข้ามขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งได้
3. มีลักษณะเป็นพลวัต คือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะเป็นแบบรวดเร็ว หรือช้า ๆ ปริมาณมากหรือน้อยก็ได้
4. เป็นแผนโครงการ คือเกิดขึ้นจากการเตรียมการไว้ล่วงหน้าว่าจะเปลี่ยนแปลงใคร ด้านใด ด้วยวิธีการใด เมื่อไร ใช้งบประมาณเท่าใด ใครรับผิดชอบ เป็นต้น ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยไม่มีเตรียมการไว้ล่วงหน้า
5. เป็นวิธีการ การพัฒนาเป็นมรรควิธีหรือกลวิธีที่นำมาใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายที่กำหนด เช่น การพัฒนาสังคม การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมือง การพัฒนาชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจ ต่างก็เป็นวิธีการพัฒนาแบบหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง
6. เป็นปฏิบัติการ คือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ไม่เป็นเพียงแนวความคิดหรือเป็นเพียงรายละเอียดของแผนและโครงการเท่านั้น เพราะการพัฒนาเป็นวิธีการที่ต้องนำมาใช้ปฏิบัติจริงจึงจะเกิดผลตามที่ต้องการ
7. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ เพื่อประโยชน์ของมนุษย์เพราะมนุษย์เป็น สัตว์โลกประเภทเดียวที่สามารถจัดทำแผนโครงการและคิดค้นวิธีการในการที่จะพัฒนาตนเองและสิ่งต่าง ๆ ได้ การเปลี่ยนแปลงใดก็ตาม ถ้าไม่ได้เกิดจากการกระทำของมนุษย์แล้วจะไม่ใช่การพัฒนา แม้ว่าจะมีลักษณะอื่น ๆ เหมือนกับการพัฒนาก็ตาม

8. ผลที่เกิดขึ้นมีความเหมาะสมหรือพึงพอใจ ทำให้มนุษย์และสังคมมีความสุข เพราะการพัฒนาเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมนุษย์นั่นเอง

9. มีเกณฑ์หรือเครื่องชี้วัด คือสามารถบอกได้ว่าลักษณะที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนั้น เป็นการพัฒนาหรือไม่ ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายวิธี เช่น เปรียบเทียบกับสภาพเดิมก่อนที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลง กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการชี้วัดในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านคุณภาพ ปริมาณ สิ่งแวดล้อม ความคงทนถาวร การประเมินผลจากผู้ที่เกี่ยวข้องว่ามีความเหมาะสมหรือพึงพอใจหรือไม่ และระดับใด เป็นต้น

10. สามารถเปลี่ยนแปลงได้ การพัฒนานอกจากจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อมนุษย์ สังคม และสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์แล้ว รูปแบบ กระบวนการและวิธีการพัฒนาก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากมนุษย์และสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลของการพัฒนา ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง กระบวนการพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วย การพัฒนาใหม่ ๆ จึงเกิดขึ้นอยู่เสมอ

แนวคิดทุนทางสังคม

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2557, น.3-4) กล่าวว่า ทุนทางสังคมเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ผ่านสิ่งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม โดยผ่านองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

1. ทุนมนุษย์ คือ บุคคลที่มีองค์ความรู้ความสามารถ ทักษะ และนำมาใช้เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม ชุมชน สังคม บนพื้นฐานของความรัก ความเอื้ออาทร มีน้ำใจ มีจิตอาสาได้แก่ ผู้นำทางสังคม แกนนำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน อาสาสมัครที่มีความรัก เอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์มีน้ำใจ มีจิตสาธารณะ ได้รับความไว้วางใจ มีความรู้สติปัญญาและทักษะ มีคุณธรรม มีวินัยมีความรับผิดชอบ มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน ได้ใช้ศักยภาพ และคุณสมบัติทั้งหลายที่มีทำประโยชน์ต่อชุมชน

2. ทุนสถาบัน คือ การรวมตัวของกลุ่มคนเป็นองค์กรที่มีศรัทธา ความเชื่อมั่น และมีจิตสำนึก ร่วมกัน มุ่งมั่นในสิ่งเดียวกันเพื่อพัฒนาสังคมชุมชนให้เข้มแข็ง เป็นการรวมกลุ่มและสถาบันทางสังคม เป็นเครือข่ายที่มีพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน ความเป็นกลุ่มก้อนทำให้มีศักยภาพและพลังที่จะช่วยเหลือกันเองหรือ ร่วมกันทำประโยชน์เพื่อชุมชน ตัวอย่างของทุนสถาบันในชุมชน ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ วัด โรงเรียน สถาบันครอบครัว รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สถานีอนามัย สถานี ตำรวจ เป็นต้น

3. ทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม คือ การนำเอาองค์ความรู้จากตัวบุคคล ชุมชนภูมิปัญญา ปราชญ์ท้องถิ่น จนเกิดกระบวนการนำไปพัฒนาเป็นจารีต ประเพณีวัฒนธรรม นำไปสู่การใช้ประโยชน์และความภาคภูมิใจในความเป็นตัวตนของตนเอง ทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรมได้แก่ ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมไทย จารีตประเพณีไทย สถาปัตยกรรม เช่น แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน รวมทั้ง ระบบคุณค่า เช่น คุณธรรม วินัย จิตสำนึกสาธารณะ ภูมิปัญญา จารีตประเพณีวัฒนธรรม เหล่านี้เป็นสิ่งที่สั่งสมสืบทอดกันมา เป็นสายใยของความผูกพัน เป็นสิ่งที่ทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกันด้วยความรักใคร่สามัคคีเป็นหมู่เหล่า มี

ความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปันกัน เป็นสิ่งที่ค้ำให้คนอยู่ในกรอบจริยธรรม คุณธรรมเป็นตัวช่วยสนับสนุนการท ากิจกรรมอื่นๆของชุมชน

4. ทุนทรัพยากรธรรมชาติเป็นทุนที่มีอยู่ในชุมชน ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันเช่น แม่น้ำ น้ำตก ถ้ำ ป่า เขา ของป่า ผลผลิตทางการเกษตรของชุมชน ทรัพยากรทั้งหลายที่มีอยู่ในชุมชน เป็นสิ่งที่ทำให้คนในชุมชนเกิด ความผูกพัน เป็นตัวเชื่อมให้คนในชุมชนมีความสัมพันธ์เป็นกลุ่ม/เครือข่าย ร่วมกันใช้ประโยชน์เพื่อการแก้ไข ปัญหาและพัฒนาชุมชน เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติน้ำตก ภูเขา เพื่อจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและทำให้มีการเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ เช่น การร่วมกันพัฒนาผลผลิตของชุมชนให้มี คุณภาพหรือร่วมกันอนุรักษ์ให้คงไว้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้คนรวมกลุ่มมีสัมพันธภาพที่ดี ช่วยเหลือกัน และ ช่วยงานของส่วนรวม จากการศึกษาองค์ประกอบของทุนทางสังคมสรุปได้ว่าองค์ประกอบหลักของทุนทางสังคมมี องค์ประกอบ ดังนี้ ทุนคน/มนุษย์คือ บุคคลที่มีองค์ความรู้ความสามารถมีจิตสาธารณะ มีความเอื้ออาทร มี น้ำใจ และพร้อมที่จะเสียสละทำประโยชน์เพื่อชุมชน ทุนสถาบัน/องค์กร คือ สถาบัน องค์กร ที่มีส่วนสนับสนุน ผลักดันให้ชุมชนนั้นอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขและทำประโยชน์ร่วมกัน

ทุนภูมิปัญญาวัฒนธรรม คือ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น จารีตประเพณีที่มีอยู่ในท้องถิ่นรวมถึงค่านิยมและความเชื่อที่ดีของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ คือ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน เป็นทรัพยากรที่มีอยู่แล้วดั้งเดิม

4. วิธีการดำเนินการ

การศึกษาในครั้งกระบวนกรสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือและพัฒนาการของพื้นที่กลาง โรงเรียนชานาบ้านละหา อำเภอเวียง จังหวัดนราธิวาส นี้ใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้วิธีการ การสังเกต (observation) และการสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาจำนวน 3กลุ่มคือ ประธานโรงเรียนชานาและสมาชิก จำนวน 2 คน ประธานกลุ่มเครือข่าย จำนวน 3 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน โดยศึกษาตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม – กันยายน พ.ศ. 2565

5. ผลการศึกษาวิจัย

กระบวนกรสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือของโรงเรียนชานาบ้านละหา อำเภอเวียง จังหวัดนราธิวาส แบ่งออกเป็น 3 ประการ ได้แก่ ระยะเวลาที่ 1) เป็นการฟื้นฟูนาร้าง ระยะเวลาที่ 2) การก่อรูปโรงเรียนชานาเป็นแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มชานา และเครือข่าย ระยะเวลาที่ 3) การสร้างพื้นที่กลางให้กับกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชานา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระยะเวลาที่ 1 การฟื้นฟูนาร้าง

นายมุฮัมมัด บิง จบการศึกษาจากมหาวิทยาราชภัฏยะลา เป็นหนึ่งในแกนนำกลุ่มชานา ที่กลับมาสู่ภูมิลำเนาบ้านเกิด และได้เห็นสภาพนาร้างทิ้งไว้ 20 กว่าปี จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้แกนนำ

เยาวชนได้รวมกลุ่มกันระหว่างปราชญ์ชาวนา เพื่อมาปรึกษาหารือในวงสภากาแฟเล็ก ๆ หลังละหมาด “อีซา” (เวลาประมาณ 2 ทุ่ม) ด้วยการนั่งรินน้ำชา พูดคุยปรึกษาหารือหาแนวทางที่จะฟื้นฟูนาไร่อีกครั้ง

ในปี พ.ศ. 2547 เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้อาวุโสมีความกังวล กลัวว่าข้าวจะไม่ถึงหมู่บ้าน กลัวชาวบ้านไม่มีข้าวกิน และอยากคืนชีวิตให้กับทุ่งนาให้กับชุมชน จากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงทำให้ผู้อาวุโสได้มาชักชวนนายมุฮัมมัด บิง และแกนนำเยาวชน ฟื้นฟูนาไร่อีกครั้งในเดือน ตุลาคม พ.ศ.2548 แกนนำส่วนใหญ่เป็นคนที่มีความประสงค์และจิตวิญญาณ ซึ่งในขณะนั้น มีรถไถนา 2 คันของผู้อาวุโส และแปลงนา 30 ไร่ หลังจากทำหน้าที่ครั้งแรกปีถัดไป พอเข้าปีที่สองก็ได้มาปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับการของบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง และได้ขอรถไถนาเพิ่มสองคน หลังจากเก็บเกี่ยวในทุกครั้ง ทางกลุ่มก็ได้มานัดประชุมปรึกษาหารือ เพื่อหาทางแก้ปัญหาไม่ให้เกิดขึ้นในการทำนารอบต่อไป แล้ววางแผนปรึกษาหารือในการลงนารอบต่อไป ทำแบบนี้อยู่ 1-2 ปี ได้มีสมาชิกเพิ่มขึ้น มีผู้นำหรือหน่วยงานของรัฐ ได้เข้ามาให้การสนับสนุน ได้ทำโครงการต่อเนื่องเข้ามาให้กับกลุ่มโรงเรียนชาวนา และได้ทำนาต่อเนื่องจนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ 2553 รวมระยะเวลาเป็น 6 ปี

ในเดือนธันวาคม พ.ศ 2553 ได้ประมาณงบบฟื้นฟูนาไร่ จากสำนักงานเกษตรอำเภอแว้ง งบประมาณ 330,000 บาท ประธานกลุ่มก็ได้นัดมีประชุมและปรึกษาหารือ โดยมี 13 คราวเรือน ก็คือชาวนารุ่นบุกเบิก มาแสดงความคิดเห็นในการที่จะซื้อเครื่องสีข้าวให้เป็นของกลุ่มโดยสมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นว่าเห็นหรือไม่เห็นด้วยในการซื้อเครื่องสีข้าว และบางส่วนไม่เห็นด้วย เนื่องจากต้องการแบ่งเงิน แต่บางส่วนอยากได้เครื่องสีข้าว ผลจากการประชุมปรึกษาหารือก็ได้เสียงข้างมากโดยการยกมือขึ้น แต่เสียงข้างมากส่วนใหญ่อยากได้เครื่องสีข้าวเนื่องจากเครื่องสีข้าวสามารถสร้างผลประโยชน์ได้ชาวนาจะได้ไม่ต้องไปสีข้าวนอกสถานที่อื่น ในส่วนงานที่ชาวบ้านทำเช่นการกรีดยางเป็นหลักก็พยายามที่จะชักชวนชาวบ้านมาทำนา เพราะว่ามีพื้นที่นาไร่มีอีกเยอะส่วนวิธีการจะชักชวนนั้น ก็จะชักชวนคนที่สนิทรุ่นไหนก็ชวนรุ่นนั้น เช่นเพื่อน ๆ เป็นหลักพยายามทำและชักชวนทุกปี พอจะถึงเดือนทำนาก็จะไปชักชวน หลัง ยางพาราเริ่มตกต่ำ ทำให้ชาวบ้านได้มองเห็นหรือ ให้ความสำคัญกับการทำนามากขึ้น เพราะว่าราคายางตกต่ำราคาที่สูง ทำให้ชาวบ้านต้องการที่จะทำนาอีกครั้ง ในส่วนเรื่องที่จะชักชวน ก็จะชักชวนไปเรื่อย เมื่อมีประชากรคนเพิ่มขึ้น ก็ได้ขยายที่ทำนาให้กว้างขึ้นหรือเยอะขึ้น ช่วงนั้นไม่ค่อยมีปัญหาสักเท่าไร พอมีปัญหาที่จะประชุมหรือปรึกษาหารือกัน

ระยะที่ 2 การก่อรูปโรงเรียนชาวนา

ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ 2557 กลุ่มแกนนำโรงเรียนชาวนาได้ไปศึกษาดูงานที่จังหวัดอุดรธานี และกลับมาพูดคุยปรึกษาหารือกันหลังละหมาด “อีซา”(เวลาประมาณ 2 ทุ่ม) เช่นเดิม ในลักษณะสภากาแฟประชุมปรึกษาหารือกัน ระดับแกนนำเพื่อก่อตั้งโรงเรียนชาวนา

เดือนมกราคม พ.ศ 2558 เริ่มก่อตั้งโรงเรียนชาวนาได้มี หน่วยงานภาครัฐสนับสนุน คือ องค์การบริหารส่วนตำบล สนับสนุนจำนวนเงิน 17,000 บาท ประธานกลุ่มโรงเรียนชาวนาได้นัดประชุมปรึกษาหารือ เพื่อที่จะสร้างโรงเรียนชาวนาและได้ก่อสร้างทำอาคารหลังแรกของโรงเรียนชาวนา และได้ปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสร้างโรงเรียนชาวนา โดยประธานได้แบ่งหน้าที่ให้กับสมาชิกภายในกลุ่มจนสำเร็จอาคารหลังแรก

และได้มีกลุ่มแรกที่มาศึกษาดูงาน นำโดยองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง และหลังจากนั้นก็มีกลุ่มต่าง รวมถึงโรงเรียนในพื้นที่ เข้ามาดูงาน ทำให้ต้องเพิ่มอาคารอีกหนึ่งหลังเพื่อใช้ในการต้อนรับแขกผู้มาเยือน เป็นอาคารอเนกประสงค์ เมื่อมีงบประมาณเข้ามามากขึ้น พบปัญหาความขัดแย้งในด้านการบริหารการเงิน ทำให้สมาชิกไม่พอใจ มีปัญหาภายใน ทำให้ต้องแก้ปัญหาด้วยการประชุมปรึกษาหารือกัน ว่าหลังจากนี้เงินที่ได้รับ จะไม่ทำสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งปลูกสร้างภายในที่ดินของตนเอง แต่ จะซื้ออุปกรณ์สำคัญ สิ่งที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เช่น จานแก้ว เครื่องตัดไม้ วงเดือน แก๊ส เพราะสิ่งปลูกสร้างจะเกิดปัญหา ต้องมาปรึกษาหารือกันตลอด และอธิบายให้ภายในกลุ่มเข้าใจ

ในปี พ.ศ. 2559 ทางประธานกลุ่มได้ให้สมาชิกภายในกลุ่มได้ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการเริ่มทำนาคำกันเพราะนาคำนั้น จะไม่ใช้สารเคมีในการทำนาและยังเป็นแรงจูงใจให้คนมาศึกษาเรียนรู้ในการทำนาคำ เพื่อฟื้นฟูภูมิปัญญาดั้งเดิม

ระยะที่ 3 การสร้างพื้นที่กลางให้กับกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชาวนา

ในปี พ.ศ. 2560-2562 คนภายนอกเริ่มมาดูงาน หน่วยงานต่างเริ่มเข้ามาดูงาน ประธานกลุ่มและสมาชิกได้มาพูดคุยปรึกษาหารือวางแผน มอบหมายหน้าที่ให้แก่สมาชิก เพื่อต้อนรับผู้ที่สนใจจากภายนอกและหน่วยงานต่าง ที่จะมาศึกษาการทำนาคำ ของโรงเรียนชาวนาบ้านละหา

พ.ศ. 2563-2565 ทางโรงเรียนชาวนาได้ชวนคนตีคนแก่ง เริ่มเข้ามาเป็นเครือข่ายกลุ่มเดียวกันกลุ่มดังนี้ กลุ่มชั้นโรง กลุ่มกระต่าย กลุ่มแพะหวะ และล่าสุดเป็นกลุ่มธนาคารต้นไม้ เป็นต้น เกิดเครือข่าย พูดคุยปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนา วางแผนของชุมชนในอนาคต

โรงเรียนชาวนาเป็นพื้นที่กลางของการปรึกษาหารือระหว่างเครือข่ายต่าง ของกลุ่ม และรับฟังปัญหาของแต่ละกลุ่ม เพื่อยกระดับเศรษฐกิจ และสังคม ของคนชุมชน เมื่อมีคนตีคนแก่งทำให้มีคนมาเรียนรู้มากมาย เริ่มทำโรงเรียนชาวนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้ทำที่พัก เพื่อคนที่มาดูงาน ได้เรียนรู้ ท่องเที่ยวชุมชนเมื่อมีคนมาท่องเที่ยว ทำให้เกิดรายได้ในส่วนนั้นให้กับชุมชนให้กับคนในพื้นที่อีกด้วย

ในปัจจุบันโรงเรียนชาวนาบ้านละหาเป็นพื้นที่กลางของกลุ่มเครือข่าย เพื่อแก้ปัญหาภายในกลุ่ม ด้วยการปรึกษาหารือกัน และรับฟังความคิดเห็นของกลุ่ม และยังเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานที่สนใจและยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนอย่างยั่งยืน

6. อภิปรายผล

กระบวนการสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือผ่านพื้นที่กลาง กรณีศึกษา โรงเรียนชาวนาบ้านละหา จังหวัดนราธิวาส ตั้งแต่การฟื้นฟูบูรณะโรงเรือนชาวนาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มชาวนาและเครือข่ายจนนำไปสู่การสร้างพื้นที่กลางให้กับกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชาวนาในการประสานงาน สร้างกลุ่ม และแก้ปัญหาภายใน ลักษณะที่ชาวบ้านเรียกว่า “สภากาแฟ” ด้วยการพูดคุยปรึกษาหารือระหว่างแกนนำ และประชาชนชาวนาแบบไม่เป็นทางการ เพื่อเป็นพื้นที่ปรึกษาหารือ รับฟังความคิดเห็นของกลุ่มและเครือข่ายโรงเรียนชาวนา ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยณรงค์

เครือنوان และคณะ (2556) ได้กล่าวว่า รูปแบบประชาธิปไตยชุมชนท้องถิ่น มีลักษณะ สอดคล้องกับแนวคิด ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือในรูปแบบของ“สภาภาคแพ” ซึ่งเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนข้าราชการ นักพัฒนาเอกชนในพื้นที่ได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนและบูรณาการ การทำงานเข้าด้วยกัน อีกทั้งยังสอดคล้อง กับแนวคิดของ ปรีชา อุตระกุล และคณะ (2552) เป็นการสร้างกระบวนการที่ยุติธรรม ส่งเสริมให้ เกิดผลลัพธ์ ที่มีความชอบธรรม เพราะทุกคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามาหารือกันด้วยความเท่าเทียมกัน เกิดการตัดสินใจ บนพื้นฐานของเหตุผลการตัดสินใจ เป็นผลมาจากกระบวนการปรึกษาหารือสาธารณะจะต้องอาศัยเหตุผลใน การหารือกัน แม้จะไม่สามารถสร้างข้อยุติที่สมานฉันท์ แต่ว่ายุติธรรมเพราะเป็นผลของการสร้างความร่วมมือ กัน

7. สรุปและข้อเสนอแนะ

กระบวนการสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือของโรงเรียนชานาบ้านละหาประกอบด้วย 3 ประการ 1) เป็นการฟื้นฟูสร้าง 2) การก่อรูปโรงเรียนชานา เป็นแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มชานา 3) การสร้าง พื้นที่กลางให้กับกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชานา เพื่อเป็นพื้นที่ปรึกษาหารือ รับฟังความคิดเห็นของกลุ่มและ เครือข่ายโรงเรียนชานา

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานท้องถิ่น และท้องที่ควรให้ความสำคัญและสนับสนุน ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการ เสริมสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือให้กับกลุ่มที่มีความเข้มแข็งในชุมชน
2. นโยบายของหน่วยงานท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับกลุ่มต่างที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นของ ตนเอง

8. เอกสารอ้างอิง

คมวิทย์ สุขเสนีย์ (2562). แนวทางการพัฒนาโรงเรียนเยาวชนนาอินทรีย์เพื่อที่การเรียนรู้ชุมชนเป็นสุข

บ้านละหา อำเภอแวง จังหวัดนราธิวาส วารสารการพัฒนาชายแดนใต้ ศอ.บต. กรุงเทพฯ: สำนักงาน กองทุน สนับสนุนงานวิจัย

ชัยณรงค์ เครือنوان และสิตางค์เจริญวงศ์. (2556). โครงการการสร้างประชาธิปไตยชุมชนท้องถิ่น ในจังหวัด สระแก้ว: ฐานการพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่นจากภาคประชาชน (ชุดโครงการ ท้องถิ่น). สานักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ชัยวัฒน์ โยธี (2560). ตัวแทนทางการเมืองในมิติวิถีประชาธิปไตยชุมชน วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปีที่ 12, ฉบับที่ 1, 209-221

ปรีชา อุยตระกูล และคณะ. (2552). โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การเสริมสร้างประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) ด้วยกระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารืออย่าง มี วิจารณ์ญาณ (Deliberative Democracy) .กองทุนพัฒนาการเมือง ภาคพลเมือง พัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า.

สนธยา พลศรี (2556) แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มลักษณะของกลุ่ม,องค์ประกอบของกลุ่ม,ลักษณะพัฒนา,การพัฒนาความสามารถของบุคคลและกลุ่ม,มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สุวรรณีคำมัน และคณะ. (2551). ทูทางสังคมกับการพัฒนาทุนมนุษย์. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมจัดโดยมูลนิธิชัยพัฒนาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยวันที่ 29-30 พฤศจิกายน 2551 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ซีตี้จอมเทียนชลบุรี.

